

STORTINGET

Representantforslag 16 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentant Une Bastholm

Dokument 8:16 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Bastholm om dumping av lusemiddel fra oppdrettsanlegg

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Det giftige stoffet hydrogenperoksid, som brukes som avlusningsmiddel for oppdrettslaks, dreper skalldyr i havet. Det er tillatt å dumpe behandlingsvann med lusemidler i havet og i fjorder.

I november 2015 ba Nærings- og fiskeridepartementet, på bakgrunn av en bekymring om miljøeffektene av medikamentbruk, Fiskeridirektoratet og Mattilsynet om forslag til tiltak for å motvirke negative miljøeffekter av lakselusbehandlinger. I mars 2017 ble det innført et strengere regelverk for dumping av avlusningskjemikalier. Nå er hovedregelen at brønnbåter som driver med avlusing av oppdrettsfisk, må gå minst 500 meter bort fra reke- og gytefelt, såkalte forbudssoner, før de slipper kjemikaliene ut i havet.

Ny kunnskap tilsier imidlertid at miljøeffekten er betydelig mange kilometer fra der lusegiften blir dumpet, i svært fortynnede konsentrasjoner og over lengre tidsrom enn tidligere lagt til grunn. Forslagsstiller mener derfor at risikobildet er forverret, og at dumping av miljøgiften hydrogenperoksid i havet må stanses.

I tillegg tolker Fiskeridirektoratet det nye regelverket slik at det ikke gjelder når brønnbåten – som avluser fisken om bord i en badebehandling med kjemikalier – ligger rett ved et oppdrettsanlegg. I slike tilfeller gjelder utslippstillatelsen til oppdrettsselskapet, gitt fra Fylkes-

mannen. (nrk.no 3.september 2018 https://www.nrk.no/trondelag/fiskeridirektoratet-gjor-helomvending_-a-dumpe-lusemidler-i-gytefelt-for-torsk-er-ikke-ulovlig-1.14183538.) Det betyr med andre ord at dumping i en forbudssone for dumping er tillatt.

Først når brønnbåten går vekk fra anlegget, blir det ulovlig å dumpe kjemikaliene i vannet. Det betyr at brønnbåten kan dumpe avlusningsvann ved oppdrettsanlegget selv om anlegget ligger midt i et reke- eller gytefelt – en forbudssone. I Norge har totalt 426 oppdrettsanlegg fått tillatelse til å være plassert innenfor forbudssoner, inkludert 500 meters buffersone.

Samtidig er det slik at bruk av legemidler mot lakselus ikke har blitt vurdert etter forurensningsloven men veterinærmyndighetenes regelverk. Så selv om det nå henvises til utslippstillatelser etter forurensningsloven, er det (så langt forslagsstiller kjenner til) fortsatt ikke satt spesifikke vilkår for legemiddelbruk eller -utslipp fra brønnbåt for et eneste oppdrettsanlegg. Det setter Fiskeridirektoratets beslutning, om at utslipp fra brønnbåter som driver kjemisk behandling mot lakselus ved anlegg, skal «komme inn under oppdrettsselskapets utslippstillatelse», i et underlig lys.

Daværende fiskeriminister Per Sandberg skrev til Stortinget 26. januar 2018 at

«Dagens kunnskap tilsier at negative miljøeffekter av tømning av badebehandlingsvann med lusemidler vil være kortvarige og i hovedsak gjelde et begrenset område, grunnet rask fortykning, nedbrytning og inaktivering.»

og

«Skulle vi få ny kunnskap på bordet som viser et endret risikobilde, vil jeg selvfølgelig vurdere nye tiltak. Dessuten vil jeg vurdere de tiltak som Mattilsynet vil

foreslå i rapporten fra tilsynskampanjen på forsvarlig legemiddelbruk. Jeg vil også minne om at forskningen på miljøeffekter fortsetter, og at dette vil kunne få konsekvenser for fremtidig regulering.»

(Dokument nr. 15:765 (2017-2018)).

Nå har forskerne funnet ut det som kystfiskerne har rapportert i en årrekke: det giftige stoffet hydrogenperoksid, som brukes som avlusningsmiddel for oppdrettslaks, dreper skalldyr. Fortvilte kystfiskere har måttet se på at oppdrettsnæringa dumper giftstoffet midt i rekefeltene, og erfare at rekene forsvinner fra områder de har fisket ved i generasjoner. Forskning fra det internasjonale forskningsinstituttet IRIS i Stavanger konkluderer også med at hydrogenperoksid som dreper, finnes flere kilometer unna stedet der lusegiften blir dumpet. Forskerne har funnet at de fleste rekene døde da de ble eksponert for en 100 ganger fortynnet løsning i forhold til det laksen får i oppdrettsanlegget. Ved 1 000 ganger fortynnet løsning fant de også signifikant økning i dødeligheten. Det finnes videre studier som peker på at halveringstiden for hydrogenperoksid i sjøvann er på mange dager – to av studiene konkluderer med hele 28 dager. Andre forskere i Akvaplan-niva i Trondheim har gjort flere feltforsøk for å vise hvordan hydrogenperoksid sprer seg ut fra stedet der det blir dumpet. Sluttrapporten derfra konkluderer med at hydrogenperoksid – i fortynnede løsninger som skader og dreper reker i IRIS-forsøkene i Stavanger – finnes flere kilometer unna stedet der lusegiften blir dumpet. Det mest brukte lusemiddelet i oppdrettsnæringen er altså langt farligere for reker og miljø enn det man hittil har trodd. Funnene er alarmerende, og myndighetene bør vurdere å stoppe bruken av hydrogenperoksid, mener forskere.

Dette tyder på at det er et nytt kunnskapsgrunnlag som tilsier at det er feil å si at negative miljøeffekter av tømning av badebehandlingsvann med lusemidler vil være kortvarige og i hovedsak gjelde et begrenset område, grunnet rask fortynning, nedbrytning og inaktivring.

Forslagsstiller viser til at Norges Fiskarlags landsstyre krever umiddelbar stopp i utslipp av giftige avlusningskjemikalier i havet. De uttaler at utslipp av legemidler mot lakselus lenge har vært den største utfordringen for god sameksistens mellom norsk fiskeri og oppdrettsnæring, og at lusemiddelregelverket, slik det blir praktisert per i dag, ikke ivaretar hensynet til havmiljøet, krepsdyrbestander og fiskerne. (<https://www.kystogfjord.no/nyheter/forsiden/Krever-stopp-i-giftdumping> 19.9.2018.) Landsstyret i Norges Fiskarlag ber derfor om at politikere og forvaltning nå tar umiddelbare grep for å sikre at lusemiddelregelverket utformes og praktiseres på en måte som faktisk ivaretar disse hensynene. Leder Kjell Ingebrigtsen i Norges Fiskarlag sier at

«Vi vet nå at de fleste legemidler mot lakselus er langt mer problematiske for livet i sjøen enn tidligere antatt. Krepsdyr som hummer, reke, krill og raudåte er særlig utsatt. Det har til og med vist seg at legemidler mot lakselus kan være så giftige at det ikke er mulig å oppdage eller påvise dødelig dose i laboratoriet etterpå.»

Han viser til at stoffene deltametrin og azametifos ser ut til å være særlig problematiske, spesielt når de brukes i sammenheng. Også hydrogenperoksid har vist seg å være langt mer giftig enn mange har trodd.

Forslagsstiller viser til at Norges Kystfiskarlag er svært kritiske til myndighetenes håndtering av regelverket knyttet til lusebehandling etter opplysninger som har fremkommet i media høsten 2018, hvor det blant annet er bekreftet at kjemikaliedumping ved anlegg i henhold til dagens lovverk er fullt lovlig så lenge båten ligger fortøyd. Norges Kystfiskarlag krever i et brev (av 11. september 2018) at Nærings- og fiskeridepartementet igangsetter full gjennomgang av eksisterende utslippsregelverk knyttet til lakselus, samt umiddelbart forbyr dumping av kjemikalier ved anlegg som defineres innenfor forbudssoner.

Forslagsstiller viser til at Dokument 8:247 S (2017–2018), Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om en ekte miljøreform i oppdrettsindustrien, skal behandles av Stortinget. Forslagsstiller mener at den nye kunnskapen om risikobildet ved dumping av lusemidler i hav og fjorder må tas med i behandlingen av forslaget, og at et forbud mot dumping vil supplere de allerede framsatte forslagene for en miljøreform i oppdrettsindustrien.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen forby uregulert dumping i hav og fjorder av lusemidler, kjemikalier og legemidler fra oppdrettsanlegg.
2. Stortinget ber regjeringen forby alle utslipp av legemidler og kjemikalier fra oppdrettsanlegg som ikke eksplisitt er hjemlet i hvert enkelt oppdrettsanleggs utslippstillatelse etter forurensingsloven.
3. Stortinget ber regjeringen gjennomgå den skaden oppdrettsvirksomheten har gjort på havmiljøet, og hva som kan gjøres for å gjenoppbygge reduserte rekebestander langs kysten. Det skal blant annet
  - a. gjennomgå systematisk hvilke mengder og konsentrasjoner som totalt er sluppet i forbudsområder for reke- og gytefelt.
  - b. undersøkes om lavere nivå av dyreplankton langs kysten kan være årsaken til at vandrende

- fisk på søken etter mat (sei, hyse, torsk, makrell) uteblir fra fjordene.
- c. pålegges brønnbåter detaljert elektronisk rapportering tilsvarende det som i dag kreves av fiskefartøy. Alle opplysninger må ligge ute
- d. åpent tilgjengelig, slik at allmennheten har mulighet til å kontrollere aktiviteten.
- d. fremmes en plan for gjenoppbygging av rekebestandene langs kysten, som har lidd under negative konsekvenser som følge av oppdrettsvirksomhet.

3. oktober 2018

Une Bastholm

